

1830 - 1831 m. sukilimas

Gabrielė Stankūnaitė, IV^a

Priežastys

Vidinės:

- Bajorų siekis atkurti ATR;
- Rusijoje buvęs absoliutizmas: kilo nepasitenkinimas caro(Nikolajaus I) politika;
- Caro ketinimas siųsti Lenkijos kariuomenę slopinti revoliucijų Europoje: rekrutų ėmimas sukėlė valstiečių nepasitenkinimą.
- Rusijos atsilikimas Europos kontekste.

Priežastys

Išorinės:

- Bruzdėjo pavergtos tautos Europoje (įvykiai Prancūzijoje, neramumai Italijoje, Vokietijoje, Belgijoje) ir tai įkvėpė pradėti sukilimą;
- judėjimai prieš Europos valstybių monarchų įvestą Šventosios sąjungos sistemą.

Pagr. soc. grupės, dal. sukilime

Siekiai

Atkurti ATR;
Atgauti savo
teises ir "aukso
laisves"

Siekė gauti nuosavos žemės
ir laisvės (baudžiamos
panaikinimo)

Eiga

- 1830 m. lapkričio 29 d. susikūrė Varšuvos karininkų m-klos organizacija.
- 1830 m. gruodį kilo neramumai Lietuvoje.
- Pirmieji prieš rusų valdžią sukilo **Raseinių** apskrities miestiečiai ir bajorai (1831 03 25).
- Birželio-rugsėjo mėn. Lietuviams į pagalbą atėjo Lenkijos reguliarioji kariuomenė vadovaujama A. Gelgaudo ir D.Chlapovskio.

Eiga

- Sukilimas buvo **malšinamas jėga** – žudant vadus, tremiant dalyvius, nutraukiant sukilėlių ryšius su ginklų tiekėjais.
- Sukilimas **pralaimėjo** 1831 rudenį.

Sukilimo Lietuvoje vadovai Ezechielis Stanevičius ir Mauricijus Prozoras

Sukilėlių kapitonė Emilija Pliaterytė – “lietuviškoji Žana D’Ark”

Lenkų generolai, atsiųsti į Lietuvą paremti sukilimo: Henrikas Dembinskis, Dezideras Chlapovskis

Sukilėlių naudoti pistoletai bei sukilėlio diržo bronzinė sagtis su Vyčio ženklų

Pralaimėjimo priežastys

- Nevieningas vadovavimas;
- Nebuvo tinkamai pasiruošta;
- Sukilimo vadų konservatyvizmas;
- Dalis bajorų pasitraukė ir prisiekė ištikimybę carui;
- Sukilime dalyvavo mažai valstiečių;
- Prastai apginkluoti sukilėliai kovojo prieš profesionalią ir gerai paruoštą caro kariuomenę.

Pasekmės

- Caras panaikino Lenkijos karalystės autonomiją;
- Uždarytas Varšuvos Universitetas;
- Uždarytas Vilniaus Universitetas (1832 m.);
- Konfiskuoti sukilėlių dvarai, dalis sukilėlių buvo ištremti į Sibirą arba atiduoti į rekrutus.
- 1840 m. sustabdytas Lietuvos III Statuto galiojimas, įvesti rusiški įstatymai, buvusioje LDK pradėta taikyti lenkų pradų naikinimo programa, kurios tikslas - atskirti lietuvius nuo lenkų įtakos.

Reikšmė

- Sukilimas atgaivino ATR atkūrimo idėją;
- Jis pažadino lietuvių tautą kovai su carizmu dėl tautinio ir socialinio išsivadavimo;
- Sukilimas brandino tautinę savimoneę.

Sukilimo herbas

Naudota literatūra

- Nijolė Letukienė, Jonas Gineika “Istorija.Politologija”;
- Jūratė Litvinaitė “Istorija. Klausimai ir atsakymai” II dalis;
- <http://mkp.emokykla.lt/gimtoji/index.php?id=941>
- http://protas.pypt.lt/istorija/lietuviu_tautinis_atgimimas
- http://lt.wikipedia.org/wiki/1831_m._sukilimas